UCHWALA NR XXI/132/2017
RADY POWIATU KAZIMIERSKIEGO
z dnia 28 marca 2017 r.

w sprawie: przyjęcia Planu działań na rzecz rozwoju Powiatu Kazimierskiego

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (j. t. Dz.U. z 2016 r. poz.814), Rada Powiatu Kazimierskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Plan działań na rzecz rozwoju Powiatu Kazimierskiego, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kazimierskiego.

§ 3. Uchwala wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu

Marek Augustyn

Uzasadnienie

W związku z ubieganiem się Powiatu Kazimierskiego o wsparcie zadań związanych z budową odkrytego basenu mineralnego w ramach istniejącego terenu krytej pływalni w Kazimierzy Wielkiej, niezbędne jest opracowanie planu działania Powiatu Kazimierskiego, wskazującego projekty oparte na endogenicznym potencjale obszaru powiatu.

Dokument ten wymagany jest na etapie składania wniosku w ramach działania 7.2 „Rozwój potencjału endogenicznego jako element strategii terytorialnej dla określonych obszarów" RPO Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020,

Załącznik do Uchwały NR XXI/132/2017
Rady Powiatu Kazimierskiego
z dnia 28 marca 2017 r.

PLAN DZIAŁAŃ
NA RZECZ ROZWOJU
POWIATU KAZIMIERSKIEGO

1. Położenie administracyjne i geograficzne

Powiat kazimierski został utworzony w wyniku reformy administracyjnej Polski dn. 1 stycznia 1999 roku. Powiat kazimierski położony jest w południowej części województwa świętokrzyskiego. Zajmuje obszar o powierzchni 422 km2 . Jest dwunastym pod względem powierzchni powiatem województwa. W skład powiatu wchodzi 5 gmin w tym 2 miejsko-wiejskie: Kazimierza Wielka i Skalbmierz oraz 3 wiejskie: Bejsce, Czarnocin, Opatowiec. Największą gminą pod względem powierzchni i liczby ludności jest Kazimierza Wielka (140,6 km2 i 16326 mieszkańców), najmniejszą gminą pod względem powierzchni są Bejsce (57 km2), a pod względem ludności Opatowiec (3568 mieszkańców). Stolicą powiatu i siedzibą Starostwa Powiatowego jest miasto Kazimierza Wielka zamieszkała przez 5770 mieszkańców.

Powiat Kazimierski położony jest na Płaskowyżu Proszowickim będącym częścią Niecki Nidziańskiej, położonej na Wyżynie Małopolskiej, którego wzgórza zbudowane są głównie ze skał lessowych. Przez centralną część powiatu, z zachodu na wschód przepływa rzeka Nidzica, lewobrzeżny dopływ Wisły. Powiat kazimierski graniczy z czterema powiatami województwa małopolskiego: od zachodu z powiatem miechowskim, od południowego-zachodu i od południa z powiatem proszowickim, a od południowego wschodu z powiatami tarnowskim i dąbrowskim. Od strony północnej powiat kazimierski graniczy z dwoma powiatami województwa świętokrzyskiego: buskim i pińczowskim. Obszar powiatu wchodzi w skład makroregionu geograficznego Niecki Nidziańskiej stanowiącej rozległe obniżenia pomiędzy Wyżyną Krakowsko – Częstochowską, a Wyżyną Kielecko – Sandomierską. Część południowo-wschodnia powiatu zaliczana jest do regionu Niziny Nadwiślańskiej. W skład makroregionu Niecki Nidziańskiej na terenie powiatu wchodzą następujące jednostki geomorfologiczne: Płaskowyż Proszowicki, Garb Wodzisławski i Dolina Nidy.

2. Sytuacja demograficzna

Powiat kazimierski zamieszkuje ok.34 449 (*dane GUS za 2015*) osób, co stanowi ok. 2,8 % ludności województwa (stan na 31.12.2014r.). W gminie Kazimierza Wielka zamieszkuje ok. 47% mieszkańców powiatu. Średnia gęstość zaludnienia powiatu wynosi ok. 85 osób/km2 . Od wielu lat notuje się w powiecie ujemny przyrost naturalny. Poziom bezrobocia w powiecie wynosił na koniec roku 2014 12,7% (źródło - Powiatowy Urząd Pracy w Kazimierzy Wielkiej). W I połowie 2014 roku zarejestrowanych w systemie REGON było 1821 podmiotów gospodarczych..

3. Warunki geologiczne i hydrogeologiczne

Obszar powiatu kazimierskiego znajduje się w większości w obrębie Zapadliska Przedkarpackiego. Zapadlisko wypełnione jest osadami trzeciorzędowymi o dużej zmienności facjalnej. Osady te zalegają na zerodowanej powierzchni utworów prekambryjskich, paleozoicznych i mezozoicznych. W końcowym, trzeciorzędowym etapie sedymentacji osadziły się tu utwory sarmatu ilastego, wykształcone w postaci iłów i mułowców - iły krakowieckie. Wykazują one dużą miąższość, wzrastającą w kierunku południowym, osiągając w sąsiedztwie Wisły ponad 300 metrów. Seria iłów krakowieckich jest praktycznie nieprzepuszczalna dla przepływu wód podziemnych oraz dla infiltracji wód opadowych i obejmuje swoim zasięgiem niemal cały obszar zapadliska w granicach województwa świętokrzyskiego. Na terenie powiatu kazimierskiego zapadlisko przedkarpackie przykryte jest lokalnie osadami czwartorzędowymi. Są to utwory piaszczyste i żwirowo-piaszczyste pochodzenia wodnolodowcowego i lodowcowego oraz rzecznego, rzadziej eolicznego. Utwory te w większości występują w strefach dolinnych rzek, a ich miąższość rzadko przekracza 15 m, maksymalnie 30–40 m. Zwierciadło wód podziemnych w tych utworach jest swobodne lub utrzymuje się pod niewielkim napięciem. Warunki hydrogeologiczne powiatu kazimierskiego nie są zbyt zróżnicowane. Teren powiatu położony jest generalnie na obszarze mało zasobnym w wody podziemne. Tylko niewielki fragment powiatu znajdujący się częściowo w gminie Czarnocin oraz w północno-zachodniej części gminy Skalbmierz, położony jest na obszarze Głównego Zbiornika Wody Podziemnej -GZWP nr 409 Niecka Miechowska (SE). Zbiornik ten posiada łączną powierzchnię ok. 2 580 km2 , natomiast powierzchnia jego obszaru ochronnego wynosi ok. 2 400 km2 . GZWP Niecka Miechowska (SE) jest uznawany za zbiornik o zmiennej wydajności i posiadający wodę stosunkowo dobrej jakości. W związku z budową geologiczną na obszarze powiatu kazimierskiego występują kredowe,

trzeciorzędowe i czwartorzędowe piętra wodonośne. Kredowe piętro wodonośne występuje w północnej i zachodniej części powiatu (w granicach zasięgu GZWP 409). Pod względem zasobności w wodę obszary kredowe są zróżnicowane, z przewagą słabo wodonośnych. Głębsze otwory wiertnicze wykazały znaczną mineralizację wody, szczególnie w okolicy Działoszyc (powiat pińczowski), Bejsc i Senisławic. Utwory trzeciorzędowego piętra wodonośnego są na ogół bardzo słabo wodonośne. Jedynie wkładki piaskowców i margli wykazują większą wodonośność o charakterze lokalnym. Wyjątek stanowi rejon Rosiejowa, gdzie trzeciorzęd wykształcony jest w postaci anhydrytów łupkowych. Czwartorzędowe piętro wodonośne występuje przeważnie pod zwartą pokrywą lessową, na niewielkich głębokościach, w utworach piaszczystych lub żwirowo-piaszczystych. Wody zbiorników czwartorzędowych wykazują podwyższoną zawartość żelaza i manganu. Również pod względem bakteriologicznym wody te są najbardziej zanieczyszczone.

Największą osobliwością powiatu są odkryte w latach 60–tych ubiegłego stulecia źródła geotermalne i lecznicze w rejonie Odonowa koło Kazimierzy Wielkiej. W 2014 roku podpisano umowę na wykonanie odwiertu rozpoznawczego, który potwierdził wcześniejszą hipotezę. Jego efektem było znalezienie wód siarczkowych i termalnych o składzie chemicznym bardzo podobnym do pozyskiwanych w Busku-Zdroju oraz Solcu-Zdroju, dużej wydajności (300 m^3/godz. przy ciśnieniu 6,5 bara) i temperaturze około 29° C. Ujęcie zostało już częściowo wykorzystane do ogrzewania obiektów Zespołu Szkół Rolniczych w Cudzynowicach poprzez zastosowanie pompy ciepła i ogniw fotowoltaicznych do zasilania kotłowni. Właściwości wody zostały potwierdzone przez badania laboratoryjne. Efektem tych badań jest wydane 19 września 2016 roku świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze wody z odwiertu „Cudzynowice GT1". Świadectwo zostało wydane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego- Państwowy Zakład Higieny

4. Środowisko przyrodnicze powiatu

Na terenie powiatu kazimierskiego występują obszary, które ze względu na wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe zostały objęte prawną ochroną przyrody. Ogółem ok. 18,3 % powierzchni powiatu objęto różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu. Wśród nich występuje fragment Nadnidziańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu położonego na północnych obrzeżach powiatu (gmina Opatowiec), fragment otuliny Kozubowskiego Parku Krajobrazowego położony we wschodniej części powiatu (gmina Czarnocin), fragment Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego oraz fragment Koszycko-Opatowieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (gmina

Opatowiec). Na terenie powiatu znajdują się we fragmentach obszary objęte ochroną w ramach sieci ekologicznej Natura 2000. Są to: obszar PLB260001 Dolina Nidy, obszar PLH260003 Ostoja Nidziańska oraz obszar PLH260029 Ostoja Kozubowska.

Lesistość na terenie powiatu jest bardzo niska (ok. 2,8%). Kompleksy leśne są niewielkie i rozproszone. Podłoże lessowe, działalność rolnicza oraz zmieniające się w przeszłości warunki klimatyczne nie sprzyjały powstawaniu lasów. Wśród potencjalnej roślinności naturalnej należy wymienić subkontynentalne grądy lipowo-dębowo-grabowe. W wilgotnych dnach dolin występują łęgi wierzbowo-topolowe. Miejscami na piaskach rosną niewielkie fragmenty borów sosnowych. W miejscach nieprzydatnych dla rolnictwa takich jak: ściany wąwozów lessowych, stromizny zboczy, bardzo płytkie gleby, zachowały się zbiorowiska murawowe i krzewiaste, najczęściej bardzo zniekształcone. Charakterystyczne dla tego obszaru są ciepłolubne zbiorowiska kserotermiczne pochodzenia południowoeuropejskiego z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin. Są wśród nich rzadkie i prawnie chronione: miłek wiosenny, zawilec wielokwiatowy, dziewięćsił bezłodygowy, przebiśnieg, sasanka i wiele innych. Zbiorowiska te najczęściej występują na suchych, słonecznych zboczach wzgórz, dolin rzecznych i wąwozów, zwłaszcza o ekspozycji południowej, rzadziej wschodniej lub zachodniej.

5. Użytkowanie terenu i charakterystyka gleb

Powiat kazimierski charakteryzuje się niewielką zmiennością obszarową jakości gleb. Cały teren powiatu pokrywają lessy oraz wychodzące spod nich na zboczach wzgórz wapienie i opoki. Na podłożach lessowych wykształciły się żyzne czarnoziemy i urodzajne gleby brunatne. Od dawna urodzajne gleby na tych terenach zostały pozbawione pokrywy leśnej. Gleby wapienne na zboczach wzgórz są przeważnie płytkie, miejscami skaliste, zasobne w węglan wapnia ($CaCO_3$) i dzięki temu ciepłe i niezakwaszone. Na terenach tych panują specyficzne warunki mikroklimatyczne: wysokie temperatury powietrza i gleby oraz trudności w zaopatrywaniu się roślin w wodę (zwłaszcza w porze suszy letniej). Sprzyja to występowaniu w tych rejonach gatunków roślin o dużych wymaganiach termicznych i odpornych na deficyty wodne. Grunty orne występujące w powiecie kazimierskim mają ok. 75% udziału w najlepszych glebach województwa świętokrzyskiego (dla klas bonitacyjnych I-IIIa). Wśród gruntów przydatnych do produkcji rolniczej w powiecie kazimierskim należy wyróżnić: – gleby kompleksu pszennego bardzo dobrego (I i II klasa bonitacyjna) nadające się pod uprawę roślin o największych wymaganiach (pszenica, buraki cukrowe, warzywa) znajdujące się głównie w gminach: Czarnocin, Opatowiec, Kazimierza Wielka i Skalbmierz, – gleby kompleksu pszennego dobrego (II, IIIa i IIIb klasa bonitacyjna) nadające się pod uprawę roślin o znacznych

wymaganiach siedliskowych (pszenica, buraki cukrowe, warzywa) występujące głównie w gminach: Czarnocin i Skalbmierz. Pod względem oceny jakości i przydatności gleb (wg klasyfikacji IUNG w Puławach) gleby w powiecie kazimierskim posiadają najwyższy wskaźnik waloryzacji (77 pkt).

6. Sytuacja gospodarcza powiatu

Z opublikowanych w 2014 roku informacji GUS w Kielcach (www.stat.gov.pl) wynika, że na dzień 31.12.2013r., w powiecie kazimierskim było zarejestrowanych 1821 podmiotów gospodarczych. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w rolnictwie, leśnictwie, rybactwie i łowiectwie wynosiła jedynie 84. W przemyśle były zarejestrowane 134 podmioty. Zdecydowanie najwięcej podmiotów gospodarczych - 532 było zarejestrowanych w dziale handel i naprawa pojazdów samochodowych. Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w Kazimierzy Wielkiej - 996 oraz w gminie Skalbmierz - 337. W całym powiecie przeważającą formą własności jest kapitał prywatny, a dominującą formą działalności jest działalność gospodarcza prowadzona przez osoby fizyczne. Biorąc pod uwagę strukturę firm według klas wielkości zatrudnienia, w powiecie kazimierskim, podobnie jak w innych powiatach, obserwowana jest zdecydowana dominacja mikroprzedsiębiorstw. Firmy powiatu stanowią ok. 3,4% ogółu firm zarejestrowanych w województwie, co stanowi, w skali regionu, wynik przeciętny. Wskaźnik przedsiębiorczości wynoszący 102 firmy na 1 tys. mieszkańców jest nieznacznie wyższy od średniej dla województwa świętokrzyskiego. Struktura firm wg REGON dla poszczególnych sekcji działalności gospodarczej, ukazuje na tle regionu niewielki stopień specjalizacji firm powiatu, głównie w działalności budowlanej - 234 podmioty oraz działalności handlowej. Powiat kazimierski jest regionem typowo rolniczym, 89 % gruntów stanowią użytki rolne. Rolnictwo powinno być ważnym sektorem gospodarki powiatu dającym zatrudnienie dla większości mieszkańców. Duże kompleksy gleb dobrej i bardzo dobrej przydatności rolniczej wykorzystywane są pod uprawy najcenniejszych upraw polowych takich jak pszenica oraz warzywa gruntowe, a także najcenniejszych roślin pastewnych i przemysłowych. Niestety zamknięcie cukrowni pozbawiło sektor rolniczy rynku zbytu dla lokalnej produkcji buraka cukrowego. Jakość gleb i sprzyjające warunki naturalne dają duże możliwości wytwarzania zdrowej żywności na terenie powiatu. Przykładem tego rodzaju działalności są powstające gospodarstwa ekologiczne, oraz powstające rolnicze grupy producentów warzyw, owoców, trzody chlewnej, posiadające coraz bogatszą ofertę handlową. Na terenie powiatu kazimierskiego znajdują się udokumentowane złoża surowców naturalnych (głównie surowców ilastych i piasku oraz fragment złoża ropy naftowej Pławowice), które są eksploatowane w niewielkim zakresie. Z występowaniem kopalin w postaci piasków i surowców ilastych wiąże się funkcjonowanie na obszarze powiatu przemysłu produkcji spoiw mineralnych,

półfabrykatów oraz gotowych elementów budowlanych. Eksploatowany surowiec jest wykorzystywany przez coraz mniej liczne zakłady ceramiki budowlanej powstałe przy miejscach wydobycia lub przez mniejsze zakłady rozrzucone po całym powiecie, które dodatkowo posiadają zezwolenia na transport i odzysk popiołów i żużli z dużych ciepłowni i elektrowni. Do najważniejszych przedsiębiorstw wykorzystujących lokalne surowce mineralne należą: Cegielnia CERAX S.C. w Kolosach gmina Czarnocin, PPUH „Prima-Bud" Zakład Produkcyjny w Skalbmierzu, FUH „ZAGBUD" Sokolina.

7. Walory kulturowe i zabytki powiatu kazimierskiego

Powiat kazimierski oprócz walorów przyrodniczych i krajobrazowych posiada także bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe, którego odzwierciedleniem są zabytki architektury budowlanej murowanej i drewnianej (głównie sakralnej), rozproszone na obszarze całego powiatu.

Do najważniejszych zabytków architektury murowanej na terenie powiatu należy zaliczyć (źródło: www.kazimierzaw.pl):

- Skalbmierz – kościół parafialny p.w. Św. Jana Chrzciciela, wzniesiony w XV wieku, z zachowaniem pozostałości romańskich z XII/XIII wieku. Są nimi dwie wieże i część prezbiterium. Stalle barokowe z XVIII wieku.
- Opatowiec – kościół gotycki, podominikański, przekształcony w XVII wieku, p.w. Św. Jakuba.
- Małoszów - kościół p.w. Św. Mikołaja, wzniesiony w 1648 roku, barokowy.
- Kocina – kościół p.w. Św. Barbary, zbudowany w 1672 roku, barokowy.
- Kazimierza Wielka – kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św., zbudowany w 1663 roku przez Stanisława Warszyckiego - kasztelana krakowskiego, bezstylowy.
- Bejsce – kościół p.w. Św. Mikołaja, gotycki, z XIV w., z kaplicą Firlejów z 1600 roku.
- Pałac w Bejscach - wzniesiony w 1802 roku, przez architekta Jakuba Kubickiego dla Marcina Badeniego. Jest pierwowzorem warszawskiego Belwederu.
- Czarnocin – kościół p.w. NMP, wzniesiony oko. 1360 roku przez Ottona z Mstyczowa, gotycki.
- Sokolina – kościół p.w. Michała Archanioła, wybudowany w latach 1651 – 1660.

Do najważniejszych zabytków architektury drewnianej na terenie powiatu należy zaliczyć (źródło: www.kazimierzaw.pl):

- Gorzków – kościół p.w. Św. Małgorzaty Męczennicy, wzniesiony w 1758 roku przez Józefa Mieroszewskiego, burgrabiego krakowskiego.
- Cudzynowice – kościół p.w. Św. Antoniego, wzniesiony w 1757 roku przez Teresę Ossolińską, wystrój wnętrz rokokowy.
- Topola – kościół p.w. Wniebowzięcia NMP, wybudowany w latach 1839 – 1840 w Kazimierzy Małej, w latach 1973 -1974 przeniesiony do Topoli.
- Stradów – kościół p.w. Św. Bartłomieja, wybudowany w 1657 roku. W kościele znajduje się słynący łaskami obraz NMP z dzieciątkiem, pochodzący z XVII wieku.
- Rogów – spichlerz z 1684 roku, kościółek cmentarny z 1763, obecnie w Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni, tam także znajduje się drewniana dzwonnica z Kazimierzy Wielkiej.

Na terenie powiatu kazimierskiego znajdują się także stanowiska archeologiczne

- Grodzisko w Stradowie

- Wykopaliska w Jakuszowicach

- Wykopaliska w Zagórzycach

oraz Wykopaliska w Słonowicach, unikatowe w skali europejskiej centrum grobowo-kultowe, składające się z grobowców megalitycznych, płaskiego cmentarzyska i placu ceremonialnego z IV tysiąclecia p.n.e.,

Istota analizy SWOT

Analiza SWOT jest jakościową techniką analityczną, stosowaną do analizy wewnętrznego i zewnętrznego środowiska danej organizacji, której wynik jest bazą planowania strategicznego.
Jest również stosowana jako narzędzie badawcze z zakresu planowania rozwoju regionalnego.
Analiza SWOT służy do badania ogólnej sytuacji Powiatu Kazimierskiego
Schemat analizy SWOT

Tab 1.

Schemat analizy SWOT		
	Czynniki pozytywne	Czynniki negatywne
Czynniki wewnętrzne	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia

W ramach analizy klasyfikuje się wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji. Istnieją dwa kryteria klasyfikacji: zewnętrzne w stosunku do organizacji i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych oraz wywierające wpływ negatywny lub pozytywny na organizację.
Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie SWOT:

Czynniki wewnętrzne:
–Mocne strony–atuty, umiejętności, walory, zasoby pozwalające konkurować na danym rynku;
–Słabe strony – braki lub słabości w porównaniu do innych.

Czynniki zewnętrzne:
–Szanse – możliwości analizowanej jednostki płynące z otoczenia;
–Zagrożenia – wszystko co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne i słabe strony to inaczej stymulatory i bariery rozwoju. Szanse i zagrożenia są czynnikami zewnętrznymi, niezależnymi od potencjału wewnętrznego, które wpływają na rozwój lub jej stagnację w kilkuletniej perspektywie. Analiza poszczególnych czynników wskazuje ich potencjalny wpływ na szansę sukcesu Powiatu Kazimierskiego.
Kierunki rozwoju powinny opierać się na silnych stronach i szansach rozwojowych , stanowiących fundament powiatu.
Prawidłowe zdiagnozowanie słabych stron i zagrożeń powinno umożliwić podejmowanie z wyprzedzeniem działań zmniejszających negatywne skutki tych aspektów i umożliwiających osiąganie założonych celów strategicznych.

Analiza SWOT obejmuje następujące obszary:

- Lokalizacja i demografia,
- Środowisko przyrodnicze,
- Infrastruktura techniczna,
- Sfera społeczna,
- Gospodarka,
- Turystyka,

Wyniki analizy SWOT dla w/w obszarów przedstawiają poniższe tabele:

Lokalizacja i demografia	
Mocne strony	**Słabe strony**
- bliskość aglomeracji miejskich: Kraków, Kielce, Śląsk; - bliskość portu lotniczego Kraków – Balice; - zmniejszanie liczby osób z wykształceniem podstawowym; -rozmaitość walorów turystycznych sprzyjająca rozwojowi różnych form turystyki i rekreacji; - rzeźba terenu sprzyjająca podejmowaniu działalności gospodarczej;	- malejący przyrost naturalny, - brak autostrad i dróg ekspresowych; - słabo rozwinięty przemysł, - brak bardzo atrakcyjnych miejsc turystycznych
Szanse	**Zagrożenia**
- bliska współpraca z gminami powiatu kazimierskiego, - bliska współpraca z innymi powiatami subregionu kazimierskiego (Pińczów, Jędrzejów, Busko-Zdrój), - pozyskanie inwestorów na tereny inwestycyjne, wynikające z bliskości miast - stwarzanie korzystnych warunków do powrotu dla osób na emigracji '	- zagrożenie wzrostu poziomu bezrobocia związane z restrukturyzacją gospodarki regionu, przedłużającym się światowym kryzysem ekonomicznym, -migracje zarobkowe –dalszy odpływ wykwalifikowanych kadr ; - niekorzystne trendy i prognozy demograficzne;

Pogłębiające się niekorzystne zmiany demograficzne dot. starzenia się społeczeństwa oraz
migracji zarobkowych pogarszają sytuację na rynku pracy. Uwzględniając jednak wolne zasoby pracy, wzrost poziomu wykształcenia, atrakcyjne tereny inwestycyjne, walory przyrodnicze oraz złoża wód termalnych i leczniczych – obszar Powiatu Kazimierskiego stanowić może atrakcyjną ofertę inwestycyjną.
Duże możliwości rozwojowe powiatu tkwią w obszarze turystyki oraz usług dla ludności, w tym starszej.

Środowisko	
Mocne strony	**Słabe strony**
- dobra jakość gleb – powiat typowo rolniczy; - niskie zanieczyszczenie powietrza; - wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe; - bogata fauna i flora; - dobra jakość powietrza atmosferycznego; - nieduża ilość terenów zdegradowanych i zdewastowanych; - dobry poziom zwodociągowania; - dobra jakość wód podziemnych; - występujące złoża surowców mineralnych (surowce ilaste, kruszywo naturalne- piaski, gipsy, ropa naftowa); - niski poziom hałasu;	- niska lesistość; - zła jakość wód powierzchniowych, - niewystarczająca ilość infrastruktury ściekowej kanalizacyjnej, opadowej
Szanse	**Zagrożenia**
- rozwój odnawialnych źródeł energii; - możliwość wykorzystania wód geotermalnych w celach turystycznych i grzewczych; - zmniejszająca się emisja zanieczyszczeń środowiska; - możliwość pozyskania środków z UE na inwestycje z zakresu ochrony środowiska naturalnego; - rozwój technologii ochrony środowiska, - zwiększająca się świadomość ekologiczna samorządów, przedsiębiorców i mieszkańców regionu	- niska świadomość społeczna z zakresu ochrony środowiska; - wzrastająca ingerencja człowieka; - nieprzestrzeganie zasad chroniących środowisko naturalne; niedostateczna egzekucja przepisów regulujących ochronę środowiska; - zwiększenie częstotliwości gwałtownych zdarzeń pogodowych; - dewastacja kompleksów przyrodniczych,

skutkująca większą starannością w działaniach na rzecz środowiska; - zwiększający się popyt na usługi turystyczne, stwarzający szanse na zachowanie zasobów przyrodniczych w regionie; - zwiększający się popyt na usługi uzdrowiskowe,	

Czynniki antropogeniczne, szczególnie widoczne w powiecie kazimierskim ,wprowadzają nieodwracalne zmiany w środowisku naturalnym. Dlatego też niezbędne jest podjęcie działań zaradczych, w tym obejmujących zwiększenie świadomości ekologicznej. Wszystkie płaszczyzny działalności człowieka powinny odbywać się z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, przy wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii , technologii niskoenergetycznych i niskoemisyjnych.
Podejście do planowania przestrzennego powinno być kompleksowe i racjonalne, mające na celu zachowanie cennych obszarów przyrodniczych, oszczędne gospodarowanie zasobami naturalnymi, dzięki stałej poprawie stanu infrastruktury technicznej, przy wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii oraz wód geotermalnych i leczniczych istnieje również możliwość wykorzystania terenów w celach turystycznych i mieszkaniowych.

Infrastruktura techniczna	
Mocne strony	**Słabe strony**
- spójny system połączeń dróg lokalnych i wojewódzkich z drogami krajowymi, - dobrze rozwinięta sieć telefoniczna przewodowa i bezprzewodowa; - dobrze rozwinięta sieć wodociągowa,	- brak sieci gazowej; - słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna; - słaby stan dróg wynikający szczególnie z braku środków; - niewystarczający rozwój infrastruktury oraz duże dysproporcje w stanie infrastruktury wiejskiej; -bariery dla niepełnosprawnych w dostępie do infrastruktury publicznej;
Szanse	**Zagrożenia**
- rozwój infrastruktury logistycznej ; - możliwość pozyskania środków	-brak zainteresowania inwestorów terenami o niskim poziomie uzbrojenia w infrastrukturę;

zewnętrznych na inwestycje infrastrukturalne, w tym z UE; -	- brak programów wpisujących się w potrzeby; - rosnąca konkurencja w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym z UE ;

Stan infrastruktury technicznej jest niezadawalający. Dotyczy to zarówno dróg, sieci kanalizacyjnej, jak również szczególnie sieci gazowej. Zróżnicowanie widoczne jest przede wszystkim na terenach wiejskich.

Uwagę należałoby skoncentrować na:

- drogach,

-wspieraniu budowy oczyszczalni przydomowych, w tym oczyszczalni ekologicznych,

Inwestycje w w/w obszarach mogą być finansowane ze środków zewnętrznych, w tym z funduszy europejskich oraz środków prywatnych. Należałoby jednak zwrócić uwagę na przygotowanie odpowiednich projektów wpisujących się w programy pomocowe, przyjaznych dla ludności i środowiska.

Sfera Społeczna	
Mocne strony	**Słabe strony**
- dobre zaplecze dla przygotowania wykwalifikowanej kadry pracowniczej (szkoły ponad-gimnazjalne, szkoły zawodowe, szkoły dla dorosłych);	- duży poziom bezrobocia, w tym osób młodych; - niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych ;
Szanse	**Zagrożenia**
- środki unijne na rozwój kapitału	- migracje zarobkowe, w tym osób

ludzkiego- dobre projekty, - środki unijne na aktywizację zawodową – dobre projekty; - rozwój usług dla ludności, w tym opiekuńczych, medycznych, w tym dla osób starszych; - spójny system wspierania rozwoju przedsiębiorczości; - system kształcenia zgodny z potrzebami lokalnego rynku pracy	młodych i wykwalifikowanych do aglomeracji miejskich oraz za granicę; - trudniejszy dostęp do opieki społecznej i medycznej; - wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego

Kluczowym problemem w sferze społecznej jest wysokie bezrobocie w tym dotyczące osób młodych oraz o niskich kwalifikacjach. Zbyt mało efektywne i trwałe wsparcie dotyczące aktywizacji zawodowej oraz stagnacja gospodarcza prowadzi do znacznych migracji zarobkowych, co przy pogarszającym wskaźniku obciążenia demograficznego szczególnie negatywnie wpływa na sytuację społeczną – wzrost ubóstwa i patologii. Ograniczone środki budżetowe na w/w cele wymuszają zatem zwiększenie efektywności i trwałości działania służb pracowniczych oraz innych podmiotów działających w tym obszarze.

Mając powyższe na uwadze pilnym działaniem staje się przygotowanie wielu odpowiednich projektów dotyczących aktywizacji, integracji oraz edukacji. Zasadnym byłoby stworzenie w tym zakresie szerokiej platformy współpracy różnych podmiotów, organizacji, samorządów, szkół i przedsiębiorców. Szczególnie istotnym staje się współpraca sektora edukacji i gospodarki w zakresie określenia kierunków kształcenia, a do tego koniecznym staje się określenie z wyprzedzeniem kierunków rozwoju gospodarczego powiatu oraz stworzenie odpowiedniego systemu wsparcia rozwoju przedsiębiorczości. Biorąc pod uwagę potencjalne kierunki rozwoju, opierające się na lokalnych potencjałach i zasobach, tj. turystykę, uzdrowiska, usługi dla ludności, energie odnawialne oraz możliwości wsparcia z UE, ofertę inwestycyjną należałoby jednak kierować również do prywatnego sektora.

Gospodarka/Rolnictwo	
Mocne strony	**Słabe strony**
	- niski poziom inwestowania w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw; - niski poziom innowacyjności

- obecność dużych złóż wód termalnych i siarczkowych; - obecność złóż surowców mineralnych (surowce ilaste, kruszywo naturalne-piaski, gipsy, ropa naftowa); - atrakcyjne tereny pod inwestycje; - systematyczny wzrost ilości podmiotów gospodarczych poza rolnictwem ; - wysoka bonitacja gleb; - powstające gospodarstwa ekologiczne; - powstające rolnicze grupy producentów warzyw, owoców, trzody chlewnej,	przedsiębiorstw; - niedostatek kompleksowo uzbrojonych terenów inwestycyjnych, -dysproporcje aktywności i rozwoju gospodarczego poszczególnych gmin powiatu; - stagnacja w gospodarce ; - duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych; - słabe możliwości bezpośredniej sprzedaży produktów rolnych, zwłaszcza ekologicznych, na rynku lokalnym (brak giełdy) i za granicą; -niedostatecznie rozwinięty przemysł (likwidacja Cukrowni Łubna, Ceramiki budowlanej Odonów); - zakorzenienie w społeczeństwie tradycyjnego podejścia do życia (mała innowacyjność i przedsiębiorczość społeczeństwa); - niewystarczający potencjał ilościowy i jakościowy instytucji otoczenia biznesu; - niewystarczające dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy; - zbyt słabo określone i promowane i wspierane kierunki rozwoju oparte na potencjałach powiatu
Szanse	**Zagrożenia**
- lobbing na rzecz zwiększenia wsparcia w ramach perspektywy UE 2014-2020; - wzrastająca przedsiębiorczość mieszkańców ; -transfer technologii wpływający na konkurencyjność podmiotów gospodarczych, szczególnie w obszarze technologii energooszczędnych;	- rozdrobnienie gospodarstw (zwiększone koszty, malejące zyski) - brak rynku zbytu i niskie ceny produktów rolnych - brak stabilnej polityki rolnej rządu

- napływ inwestycji zewnętrznych ; - inwestycje w obszarze energii odnawialnej; - inwestycje w obszarze turystyki; - stworzenie efektywnego systemu kształcenia zgodnie z potrzebami rynku pracy; - możliwość finansowania inwestycji gospodarczych, w tym rolniczych z funduszy UE, -inwestycje w strefę turystyki prozdrowotnej - uznanie gminy Kazimierza Wielka jako gminy uzdrowiskowej	

Powiat Kazimierski jest regionem typowo rolniczym, gdzie 89% gruntów stanowią użytki rolne. Duże kompleksy gleb dobrej i bardzo dobrej przydatności rolniczej wykorzystywane są pod uprawy najcenniejszych upraw polowych takich jak pszenica oraz warzywa gruntowe. Na terenie powiatu obserwowana jest dominacja mikroprzedsiębiorstw., głównie w działalności budowlanej i handlowej.
W sytuacji stagnacji gospodarczej powiatu, niezbędnym jest podjęcie działań mających na celu wspieranie innych gałęzi gospodarki powiatu, w tym szczególnie opierających się na istotnych zasobach, potencjałach oraz możliwościach powiatu, np. w obszarze energii odnawialnej oraz technologii energooszczędnych, turystyki, usług dla ludności, turystyki prozdrowotnej i lecznictwa uzdrowiskowego
System powinien mieć charakter kompleksowy, a więc powinien obejmować takie instrumenty jak:

- konkurencyjna oferta dot. terenów inwestycyjnych pod działalność gospodarczą, na terenie wszystkich gmin,
- efektywny system kształcenia – zgodny z potrzebami lokalnego rynku,
- usługi szkoleniowo-doradcze,
- usługi finansowe, w tym dotacje i pożyczki.

Tym samym, w działania te powinny być włączone samorządy, w tym gminy, instytucje otoczenia biznesu oraz szkolnictwo różnych szczebli. Zasadnym byłoby stworzenie spójnego systemu wsparcia rozwoju gospodarki powiatu. Promocja tego systemu z pewnością przyczyniłaby się do rozwoju gospodarki Powiatu Kazimierskiego i pozyskania inwestorów na strategiczne obszary inwestycyjne w powiecie.

Istnieje również możliwość wykorzystania wód termalnych i siarczkowych do powstania uzdrowisk i rozwoju turystyki.

Turystyka	
Mocne strony	**Słabe strony**
- liczne walory przyrodnicze i krajobrazowe; - zbiornik retencyjny, - basen kąpielowy, - bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe; - zabytki architektury budowlanej murowanej i drewnianej; - dobra jakość powietrza atmosferycznego; - występowanie wód termalnych i siarczkowych; - wzrastająca liczba punktów hotelarskich – noclegowych; - realizowana ścieżka rowerowa od Krakowa do Wiślicy	- brak spójnego systemu zarządzania produktem turystycznym powiatu; - niewystarczająca infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna; - słabo rozwinięta agroturystyka – mała liczba podmiotów; - zbyt małe zaangażowanie lokalnej społeczności w działalność turystyczną;
Szanse	**Zagrożenia**
- zmiana wizerunku powiatu prowadząca do postrzegania go jako terenu uzdrowiskowego, - zaangażowanie się samorządów gminnych we wspieranie rozwoju turystyki, w tym infrastruktury technicznej, - rozwój i wzrost popytu na usługi turystyczne, w tym agroturystyczne, - rozwój organizacji okołoturystycznych oraz poszerzenie oferty wspierającej podmioty turystyczne; - możliwość pozyskania środków z UE na rozwój infrastruktury turystycznej, - współpraca z sąsiednimi regionami w dziedzinie promocji turystycznej	- wzrost konkurencyjności innych regionów turystycznych Polski; - wzrost konkurencyjności innych regionów uzdrowiskowych Polski; - porównywalność kosztów wypoczynku zagranicznego z ofertami krajowymi; - zbyt małe środki publiczne i pomocowe na rozwój turystyki

Mimo wciąż funkcjonującego postrzegania powiatu kazimierskiego przez pryzmat gospodarczy, powiat posiada znaczące zasoby przyrodnicze będące szansą na rozwój turystyki, rekreacji i walorów uzdrowiskowych. Należą do nich zarówno walory naturalne, jak i unikalne miejsca odwiedzane przez turystów (grodzisko w Stradowie, stanowiska archeologiczne Słonowice). Jednym z problemów turystyki zlokalizowanej na terenie powiatu jest sezonowość takich usług. Mimo obserwowanego trendu wzrostu popytu na usługi turystyczne w kraju, istotną barierą dla lokalnej turystyki jest wyższa konkurencyjność innych regionów Polski oraz ofert zagranicznych.
Zasadnym w tej sytuacji staje się zintegrowanie wszystkich stron zainteresowanych rozwojem turystyki, w tym władz samorządowych, organizacji okołoturystycznych, podmiotów gospodarczych, w celu opracowania spójnego systemu wspierania rozwoju turystyki, wspólnej informacji i promocji. Pozwoliłoby to na tworzenie wspólnych projektów rozwojowych i aplikowanie o środki unijne, niezbędne dla rozwoju tego sektora.

Wspólne działania promocyjne mogą mieć również istotne znaczenie dla pozyskania inwestora w obszarze wód geotermalnych i leczniczych i rozwoju powiatu jako terenu uzdrowiskowego.

Zgodność Planu z dokumentami strategicznymi

Niniejszy Plan Działań na Rzecz Rozwoju Powiatu Kazimierskiego przyczynia się do realizacji misji Województwa Świętokrzyskiego ujętej w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 . Jej celem jest stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa świętokrzyskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów endogenicznych Przedsięwzięcia inwestycyjne w powiecie kazimierskim są zgodne z celami strategicznymi rozwoju województwa świętokrzyskiego i wpisują się w następujący Priorytet i kierunki działań

1. **Tworzenie warunków rozwoju turystyki, sportu i rekreacji**

kierunki działań:

- rozwój infrastruktury turystycznej, szczególnie infrastruktury noclegowej, gastronomicznej, małej infrastruktury na pieszych, rowerowych i wodnych szlakach oraz turystyczne zagospodarowanie zbiorników wodnych,
- wspieranie procesów powstawania lokalnych i regionalnych produktów turystycznych, wykorzystanie unikalnych walorów Ponidzia dla rozwoju turystyki uzdrowiskowej,
- podnoszenie jakości usług turystycznych,
- rozwój zintegrowanego systemu promocji i informacji turystycznej województwa,
- oznakowanie i udostępnianie atrakcji turystycznych,
- modernizacja i rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej w regionie

LISTA DZIAŁAŃ OPARTYCH NA POTENCJAŁACH ENDOGENICZNYCH.

Działania, które opierają się na endogenicznych potencjałach obszaru objętego planem działań, wynikające w szczególności ze specyficznych warunków i zasobów przyrodniczych, przestrzennych i kulturowych:

1. Projekty zrealizowane
   a. „Zwiększenie edukacji ekologicznej oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania turystyki na obszary cenne przyrodniczo na terenie Powiatu Kazimierskiego i Powiatu Buskiego" w ramach RPO WŚ 2014-2020
   b. „Termomodernizacja obiektów Zespołu Szkół Rolniczych w Cudzynowicach z pompą ciepła, ogniwami fotowoltaicznymi, modernizacją instalacji c.o., wykonaniem dolnego źródła ciepła, otworu hydrogeologiczno-rozpoznawczego wód termalnych" - zrealizowana przez Powiat Kazimierski w ramach RPO Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013,
   c. „Budowa zbiornika retencyjnego na rzece Małoszówce" - zrealizowana w ramach RPO Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013,
   d. „Zagospodarowanie terenu wokół Zbiornika Retencyjnego na rzece Małoszówka" - zrealizowana przez Gminę Kazimierza Wielka w ramach RPO Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013,
   e. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 776 na odcinku od granicy województwa do Buska Zdroju wraz z remontem mostu przez rzekę Nidę w Wiślicy" -inwestycja zrealizowana przez Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w ramach RPO Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013
   f. Budowa basenu
   g. Modernizacja Parku w Kazimierzy Wielkiej
   h. Modernizacja kanalizacji oraz oczyszczalni ścieków

2. Projekty planowane:

   a. "Wytwarzanie energii pochodzącej z odwiertu GT-1 w Cudzynowicach" - planowana inwestycja w ramach działania 3.1 Wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych RPO Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020,
   b. „Budowa odkrytego basenu mineralnego w ramach istniejącego terenu krytej pływalni w Kazimierzy Wielkiej" - planowana inwestycja w ramach działania 7.2 „Rozwój potencjału endogenicznego jako element strategii terytorialnej dla określonych obszarów" RPO Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020,

c. Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 768 wraz z budową obwodnicy m. Kazimierza Wielka - inwestycja planowana przez Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach w ramach Działania 5.1 „Infrastruktura drogowa" RPO Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020.
d. Budowa ścieżki rowerowej w ramach projektu „Zwiększenie edukacji ekologicznej oraz ograniczenie negatywnego oddziaływania turystyki na obszary cenne przyrodniczo na terenie Powiatu Kazimierskiego i Powiatu Buskiego" w ramach priorytetu „Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także przez program „Natura 2000" i zieloną infrastrukturę", działanie 4.5 Ochrona i wykorzystanie obszarów cennych przyrodniczo
e. Przeprowadzenie badań i wykopalisk archeologicznych na terenach należących do Powiatu Kazimierskiego położonych w miejscowości Słonowice w bezpośrednim sąsiedztwie Zbiornika Retencyjnego na rzece Małoszówka w celu wykorzystania pod względem turystycznym potencjału archeologicznego.
f. Przygotowanie terenów należących do Powiatu Kazimierskiego położonych w miejscowości Słonowice w bezpośrednim sąsiedztwie Zbiornika Retencyjnego na rzece Małoszówka pod inwestycje związane z planowanym kompleksem uzdrowiskowym.

Wyżej wymienione działania oraz projekty, stanowiące zamierzenia Samorządu Powiatu Kazimierskiego w sferze turystyki zdrowotnej, są ze sobą powiązane i wynikają jednoznacznie z potencjałów endogenicznych powiatu.

Ich realizacja stworzy szeroką, ale jednocześnie spójną ofertę turystyczną regionu. Sformułowane w niniejszym planie zamierzenia są ze sobą powiązane, gdyż bazą dla ich powstania są te same lokalne potencjały, a więc:

· **złoża wód leczniczych**

- środowisko naturalne

- położenie geograficzne (bliskość Krakowa)

W związku z faktem, iż przedstawione zamierzenia oparte są na potencjałach endogenicznych wytworzone w wyniku ich realizacji produkty turystyczne będą bardzo silne. Ponadto bazowanie na korzystnych naturalnych uwarunkowaniach obszaru umożliwi ich ciągły, zrównoważony rozwój.

Elementy poszczególnych zamierzeń, w sposób spójny przeplatają się ze sobą, m.in. charakterem, celami (wzmocnienie zaplecza infrastrukturalnego, miejscem realizacji tematyką (prezentacja dziedzictwa naturalnego i kulturalnego) itd.

Działania przewidziane do realizacji przyczynią się do ukierunkowania ruchu turystycznego do miejsc zagospodarowanych turystycznie, opartych na potencjale endogenicznym

Należy podkreślić, iż wspólnym celem realizacji opisanych przedsięwzięć jest podniesienie potencjału ekonomicznego regionu, oraz poprawa, jakości życia jego mieszkańców.